

vad de svenska kvinnorna önskar om de själva får bestämma?

Anita Lignell Du Rietz refererar en SIFO-undersökning för drygt två år sedan som tydligt visar på helt andra önskemål och lösningar. Hela 53 procent av kvinnorna föredrog att yrkesarbeta fram till barnens födelse, vara hemmafruar när barnen är små och börja yrkesarbeta igen vid lämplig tidpunkt med hänsyn till barn och familj. Det paradoxala är att denna modell som förspåkades i Sverige på 50-talet och som tillämpas i många andra länder, tillåter kvinnor att yrkesarbeta med sikte på karriär när barnen blivit större. Undersökningar, som refereras i boken, visar nämligen att de svenska kvinnorna i mycket mindre utsträckning än sina medsystrar i motsvarande länder siktar på karriär i sitt yrkesarbete. Att det torde bero på svårigheter för småbarnsmödrar att klara av dubbelarbete är ganska självklart.

CARL JOHAN LJUNGBERG:

”TYSKLANDS GUNNAR STRÄNG” OM ÅTERFÖRENINGEN

Mina lärare och idoler hade alla Weimarrepublikens politiska färor, särskilt minnena av dess fatala inflationsbomb under huden. Så skriver

---

Der schwierige Weg in die offene Gesellschaft: Kritische Anmerkungen zur deutschen Vereinigung. Karl Schiller. Siedler 1994, 206 s.

Skenbar jämställdhet

För att nå riktig jämställdhet duger det inte med en genomreglerad politiskt styrd lösning för samtliga kvinnor. Anita Lignell Du Rietz' slutsats är att den svenska kvinnan blivit oberoende av männen men i stället styrs av politiska beslut från vaggan till graven utan möjlighet att välja det sätt att leva som hon själv önskar.

Nej, för det krävs ökad valfrihet för de enskilda och jämställda villkor.

Det visar Anita Lignell Du Rietz med sin bok. Den innehåller många intressanta uppgifter, analyser, referat av vetenskapliga undersökningar och inte minst citat ur många skrifter. Den är väl värd att läsas - både av kvinnor och män - och ger mycket att reflektera över.

förre tyske finansministern Karl Schiller.

Och Weimar skapade inte bara Hitler. Det gav med sin löneexplosion och vad Thomas Mann kallade "inflationens häxsabbat" också en dyrköpt statsfinansiell läxa att nyttja när Tyskland efter 1945 skulle resas upp på nytt. Förtänksamt och kräset mejslades då *das Wirtschaftswunder* fram. Mer än på politisk ingenjörskonst

och en avskriven utlandsskuld berodde industrins uppsving den gången på att ledande politiker insåg vikten av en fri marknad, privat äganderätt och inflationskamp. Därtill fanns det välutbildad arbetskraft med måttliga lönekrav.

När Tyskland nu återförenas drar det sociala skydds nätet oväntade jättekostnader. Samtidigt som det allvarligt hämmar återhämtningen i f d DDR. Som fotnot: 1936 översteg faktiskt industriproduktionen i delstaterna öster om Elbe dem i de västtyska delstaterna! Den drog dock efter 1945 till följd av kommandoekonomi och konstlade exportpriser givetvis denna region allt längre ned i industriligan. Att jämföra med den finansiella sanering som sattes in 1948 blir därför missvisande på flera sätt, menar Schiller.

Gammalliberaler

Att alla berörda 1990 var så oförberedda kan tyckas märkligt. Kapitalismens seger i Väst var ju uppenbar. Men när även en den fria ekonomins profet som Schumpeter bara kunnat föreställa sig att kapitalism kan övergå i socialism, inte tvärtom, antyder det hur omvälvningen i Öst inklusive DDR stred mot invanda idéer.

Schiller har själv stått nära Wirtschaftswunders skapare och tänkare som Ludwig Erhart, Wilhelm Röpke, Walter Eucken och Friedrich Hayek. Dessa var filosofiskt genomtänkta gammalliberaler. I dag säger många att kapitalismen visat sina svagheter, när "chockterapi" av DDR kört fast. Schiller hävdar dock att

det är intressegrupperna som där sätter käppar i hjulet. En naiv tro råder även att DDR skall kunna rullas igång på "överskottet" från den rika BRD-ekonomin. Något som mest är en tankeflykt. Mer kunskap krävs om den fria ekonomins känsliga villkor, inte minst de moraliska och kulturella, framhäver Schiller.

En stöttepelare i övergången är "BuBa", den tyska förbundsbanken. Att hindra penningmängdens explosion, hålla emot löneökningarna och utgöra ankare när EMS växer fram är de tre kärn målen. BuBa är en av de få krafter som vågar stå för "allmänintresset" och rätta till effekterna av kortsiktig dagspolitik.

Att förstatliga en ekonomi kräver några få beslut. Detta ses som "effektivt" enligt somliga. Privatisering däremot fordrar att hundra tusentals beslutsfattare anser det befogat att köpa utbudna företag. Treuhandgesellschaft skulle ursprungligen sälja ut DDR:s kombinat för att nya ägare i tävlan skulle sanera och anpassa företagen. I mycket har tyvärr Treuhand blivit en kombination av privatiserare och AMS med rätt att subventionera och ge DDR-företag konstgjord andning. Nu är stödet per anställd i f d DDR uppe i 125 000 kr och det sägs att flera stora företag måste få hjälp många år framåt. Så förlängs och försvåras förnyelsen.

Önskan att strama till D-markflödet österut kan tyckas självplågaraktig. Schiller vill dock bara undvika ett av historiens stora (och rättmätiga) straff; det som drabbar den, som tror att statsstöd kan starta ett ekonomiskt uppsving.